

aan: de raad
datum: 28 januari 2025
onderwerp: Voortgang Herontwerp Re-integratiedienstverlening
van: het college
registratienr.: D/2025/702593
aantal bijlage(n): geen

RAADSMEMO

Net als andere gemeenten in Nederland hebben Beverwijk, Heemskerk en Velsen te maken met grote uitdagingen in de uitvoering van de Participatiewet (Pw). De afgelopen jaren is hiervoor samen met onze Gemeenschappelijke Regelingen (GR) IJmond Werkt! (IJW!) binnen de bestaande organisatiestructuur hard gewerkt om financiële en inhoudelijke knelpunten het hoofd te bieden. Gaandeweg werd duidelijk dat de huidige aanpak niet meer volstaat.

Verkenning

Begin 2023 zijn de colleges van Beverwijk, Heemskerk en Velsen (opdrachtgevers) daarom gestart met een verkenning om te komen tot een toekomstbestendig herontwerp van de dienstverlening vanuit de Pw in de IJmond. Het doel is om de doelgroep, die onder de Pw valt, zo goed mogelijk te ondersteunen en indien mogelijk te begeleiden naar (betaald) werk. Daarnaast wordt er gestreefd naar een financieel toekomstbestendige werkvorm en moet de dienstverlening en de organisatiestructuur kunnen meebewegen met toekomstige ontwikkelingen.

Regionale probleemanalyse

Om zicht te krijgen op de specifieke knelpunten en dynamiek in de regio IJmond zijn de opdrachtgevers gestart met een regionale probleemanalyse. De analyse is afgerond en is in april 2024 besproken met de gemeenteraden in een IJmondiale radenbijeenkomst. De probleemanalyse heeft laten zien dat een deel van de vraagstukken in de IJmond overeenkomt met het landelijke beeld. Dit betreft onder meer de opzet van de Participatiewet zelf, maatschappelijke ontwikkelingen en een veranderende arbeidsmarkt.

De invloed van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen op deze vraagstukken is beperkt. Wij hebben echter wel invloed op hoe wij de dienstverlening voor de inwoners organiseren en inrichten. Op dit vlak bevat de regionale probleemanalyse diverse aanknopingspunten, waaronder de mogelijkheid voor ontschotte dienstverlening aan de inwoner, een efficiëntere inzet van schaarse kennis en capaciteit en passende (leer)werkplekken die aansluiten bij de huidige werkzoekenden.

De probleemanalyse was het vertrekpunt voor de volgende fase: uitwerking van een aantal onderscheidende scenario's op basis waarvan de drie gemeenten een onderbouwde keuze kunnen maken voor een toekomstgerichte organisatie van de re-integratie dienstverlening.

Aanpak uitwerking scenario's

Het rapport dat in maart 2025 wordt aangeboden aan de drie gemeenteraden bevat een analyse van vijf scenario's. Drie hebben betrekking op de dienstverlening op het gebied van werk, inkomen en re-

integratie. Twee scenario's gaan over de toekomst van de sociale werkvoorziening/beschut werk infrastructuur.

Bij de analyse van de verschillende scenario's zijn de volgende vragen centraal gesteld:

1. Wat betekent het model voor onze doelgroepen welke keuzes maken we daarin?
2. Staan de consequenties, kosten en (des)investeringen in verhouding tot de verbeteringen (baten)?
3. Wat betekent de keuze voor de verschillende betrokken partijen?
4. Welke risico's en/of aandachtspunten brengt de keuze met zich mee?

Scenario's dienstverlening werk, inkomen en re-integratie

De drie scenario's zijn gebaseerd op twee afwegingen: de intensiteit van samenwerking tussen de drie gemeenten (autonomie) en de schaal waarmee de dienstverlening in eigen beheer wordt ingevuld of wordt ingekocht bij externe marktpartijen.

Scenario 1 Integraal

Scenario 1 is de maximale samenwerkingsvariant. De drie gemeenten brengen alle uitvoerende teams, maar ook de aansturing, beleid en ondersteuning op het gebied van inkomen, werk en re-integratie onder in één nieuwe regionale uitvoeringsorganisatie. De nieuwe uitvoeringsorganisatie is groter dan het huidige IJW! en heeft een breder bereik. Het omvat namelijk ook de dienstverlening op het gebied van inkomen, minima, schulden, bijzondere bijstand, inburgering en (deels) participatie en activering.

Scenario 2 Individueel

Scenario 2 is de minimale samenwerkingsvariant. De drie gemeenten beëindigen voor de re-integratiedienstverlening de IJmondiale samenwerking. De IJmondiale samenwerking op het gebied van Wet sociale werkvoorziening (Wsw)/Nieuw Beschut blijft wel bestaan. De gemeentelijke teams verzorgen in dit scenario alle dienstverlening op het gebied van inkomen, werk en re-integratie vanuit eigen teams en alleen voor hun eigen inwoners. Elke gemeente breidt haar teams uit met de kennis en capaciteit die nodig is voor re-integratiedienstverlening. Zij kunnen in dit scenario ook de keuze maken om dit (geheel of deels) in te kopen bij derden.

Scenario 3 Maximale samenwerking

Scenario 3 gaat uit van maximale regionale harmonisatie van de dienstverlening aan de inwoner in combinatie met een lichtere organisatiestructuur. In dit scenario hanteren de drie gemeenten één regionale werkwijze op het gebied van re-integratie, inkomensverstrekking, minima-regelingen en inburgering en komt de dienstverlening binnen de gemeenten te liggen. De werkprocessen en het instrumentarium worden geharmoniseerd net als de functieprofielen.

Scenario's Wsw/beschut werk

Gemeenten zijn vanuit de Pw verplicht om te zorgen voor voldoende werkplekken voor inwoners met een Wsw-indicatie of een indicatie voor beschut werk. Deze dienstverlening is een essentiële bouwsteen binnen de Pw, maar de schaalgrootte om dit per gemeente te organiseren is te klein. Daarom blijven de drie gemeenten samenwerken.

Voor de toekomst van Wsw/beschut werk zijn twee (A,B) scenario's gedefinieerd:

Scenario A

De drie gemeenten herontwerpen de bedrijvenstructuur met elkaar op het niveau van de IJmond;

Scenario B

De drie gemeenten herontwerpen de bedrijvenstructuur door krachten te bundelen met de vier gemeenten in Zuid-Kennemerland (en de GR Spaarne Werkt).

De bedrijven worden zo ingericht dat de komende jaren voldoende werkplekken beschikbaar blijven voor mensen met een Wsw- of beschutte werkindicatie (capaciteit). De werkomgeving en begeleiding dienen aan te sluiten bij het instapniveau, ontwikkelperspectief en arbeidsvermogen van de huidige en toekomstige doelgroep(en). Daarnaast zijn er inwoners zonder beschut werk indicatie voor wie de stap naar een reguliere werkgever (nog) te groot is. Bijvoorbeeld mensen met een doelgroepregistratie. Voor deze groep is in de regio veel behoefte aan passende leerwerkplekken en stageplaatsen. Hier raken de scenario's op het gebied van werk, inkomen en re-integratie en de modellen voor Wsw/beschut werk elkaar. Het is daarom van belang om:

- capaciteit in te bouwen voor kwetsbare doelgroepen die de werkplekken benutten in het kader van diagnose, training en re-integratie;
- te zorgen voor diversiteit in werksoorten zodat de bedrijven beter aansluiten bij de huidige en toekomstige arbeidsmarkt.

Vervolgstappen

Het rapport met de analyse van de scenario's wordt in het eerste kwartaal van 2025 gedeeld met de betrokken partijen. Na het ophalen van reacties en aanbevelingen start de fase van besluitvorming. Een beeldvormende sessie voor de bespreking van de uitgewerkte scenario's met de drie gemeenteraden staat gepland voor april 2025. De bespreking is input voor het vervolgtraject met oordeels- en besluitvorming dat is gepland in het 2^e kwartaal of 3^e kwartaal 2025. De drie colleges dragen zorg voor het gezamenlijk optrekken met de gemeenteraden hierin. Na het besluitvormingstraject worden de gekozen scenario's vertaald naar een transitieplan en daarna start de inrichting van de nieuwe organisaties.